

Preporuka o dostupnosti prometnih veza s ciljem zaštite dobrobiti djece

Potaknuta informacijama o ugroženosti djece i mladih u manjim mjestima zbog nedostatka redovitih autobusnih linija koje bi im omogućile siguran prijevoz na području na kojem žive, pravobraniteljica za djecu uputila je, u srpnju 2011., preporuku jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave o dostupnosti prometnih veza. Time se nastoji mobilizirati lokalnu zajednicu da sagleda cjelovite potrebe djece na svojem području za prijevozom do gradskih središta te da nađe odgovarajuća rješenja kako bi se izbjegla potreba za autostopiranjem "iz nužde", kao uvriježeni način prijevoza, koji nosi brojne rizike.

Djeca, a ni odrasli, nisu uvijek u mogućnosti procijeniti sve potencijalno opasne situacije pa tako ni moguće posljedice autostopiranja na koje su prisiljeni u nedostatku organiziranog i javnog prijevoza. Naročito zabrinjavaju podaci o učestalosti autostopiranja na području Dalmatinske Zagore, gdje autostopiranje već desetljećima predstavlja "javni prijevoz" koji koriste i djeca i odrasli. Spominju se okolnosti siromašnog kraja u kojem mnoge obitelji nemaju automobile, a autobusnih (i željezničkih) linija je premalo. U pojedinim mjestima učenici moraju prewalki kilometre do najbliže autobusne postaje, a ljeti, kada nema školskog autobusa koji koriste i odrasli i djeca, situacija je još gora te pojedina mjesta ostaju potpuno prometno nepovezana. Djeci je usto onemogućeno ili im je znatno otežano korištenje izvanškolskih aktivnosti, bavljenje sportom i drugim aktivnostima, obavljanje stručne prakse ili aktivnosti slobodnog vremena. S takvim problemima susreću se i djeca na otocima, zbog nedovoljne pristupačnosti i dostupnosti za korištenje pomorskog prijevoza.

Stoga, lokalne zajednice kao mjesta gdje djeca i mladi žive i ostvaruju svoja prava, a nažalost i kao mjesta u kojima se nesreće događaju, imaju posebnu odgovornost za stvaranje potrebne infrastrukture i širenje usluga svih resora s ciljem osiguravanja zaštite djece. To se odnosi i na cestovni, željeznički i pomorski prijevoz putnika.

Prema odredbi članka 19. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima, i to osobito poslove koji se odnose i na brigu o djeci i promet na svom području. Prema odredbi članka 20. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove od područnoga (regionalnog) značaja, a osobito poslove koji se odnose na promet i prometnu infrastrukturu.

Jedna je od vizija Nacionalnog programa sigurnosti prometa na cestama Republike Hrvatske 2011.-2020. godine poboljšanje zdravlja i kvalitete života, sigurna i održiva mobilnost te iniciranje bolje organizacije javnog prijevoza.

Slijedom toga, pravobraniteljica za djecu preporučuje jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave da analiziraju i utvrde stvarno stanje u organiziranju prijevoza djece na svome području te da poduzmu sve mjere iz svoje nadležnosti kako bi se ostvarile, učinile dostupnima i ojačale prometne veze u cestovnom, željezničkom i pomorskom prometu na njihovom području, odnosno, kako bi se ostvarila kvalitetna prometna povezanost u skladu s potrebama djece i time suzbila potreba za autostopiranjem iz nužde, kao uvriježenim načinom prijevoza, koji je posebno ugrožavajući za djecu i mlade.

O svojoj preporuci pravobraniteljica je obavijestila i nadležna ministarstva: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi te Ministarstvo obitelji, branitelja o međugeneracijske solidarnosti.